

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 07.12.2022 r.

ZN-II.9532.9.2022.1

Pani
Marlena Garsztko
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Dworcowa 2
63-200 Jarocin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573 ze zm.) kontrolerzy w składzie:

- Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu – kierownik kontroli,
- Dorota Michalska – starszy inspektor wojewódzki,
- Honorata Lewandowska – starszy inspektor wojewódzki,
- Dagmara Błaszczyk-Owczarek – pedagog,
- Monika Misiak – inspektor wojewódzki,
- Rafał Chalcarz – członek Wojewódzkiego Zespołu – lekarz,
- Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu – doradca zawodowy

przeprowadzili w dniach od 30.09.2022 r. do 18.11.2022 r. kontrolę w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie z siedzibą przy ul. Dworcowej 2, 63-200 Jarocin na podstawie upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 16.09.2022 r., nr 190/22, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2021 r. do dnia zakończenia kontroli.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Przewodnicząca Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie – Pani Marlena Garsztko.

W związku z powyższym, na podstawie art. art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26, 61-863 Poznań
tel. 61 850 8760, fax 61 852 1891

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: zn@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 29) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Przedmiot kontroli obejmował:

- usytuowanie organizacyjne Powiatowego Zespołu;
- kwalifikacje członków Powiatowego Zespołu;
- warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu;
- prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- zgodność orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem następujących nieprawidłowości.

Analiza 7 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że oceny psychologiczne, mimo iż oparte na analizie dokumentacji medycznej, mają niską wartość informacyjną. Wiele treści zamieszczonych w załączonej przez wnioskodawcę dokumentacji nie zostało przeniesionych na formularz oceny. Należy pamiętać, że ocena psychologiczna stanowi materiał dowodowy w sprawie i powinna być wypełniana w sposób pełny i rzetelny. Z treści oceny winna wynikać kwalifikacja do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności czy niepełnosprawności w przypadku dzieci. Również uzasadnienie powinno wyływać z treści oceny.

Kontrola 30 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że w większości spraw brak jest opisu ograniczeń, które uzasadniają decyzję orzeczniczą. W części spraw pracownik socjalny nie uwzględnił danych znajdujących się w złożonym wniosku o wydanie orzeczenia. Należy pamiętać, że ocena sporządzona przez pracownika socjalnego stanowi materiał dowodowy w sprawie i powinna być wypełniana w sposób pełny i rzetelny.

Kontrola 6 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że większość ocen jest poprawna i rzetelna. Oceny posiadają jednak ogólnikowe uzasadnienia proponowanego rozstrzygnięcia. Nie podano konkretnych argumentów i przesłanek dla proponowanego stopnia niepełnosprawności. W części ocen propozycja stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w całej ocenie zawodowej. W niektórych ocenach wskazane ograniczenia zawodowe nie są adekwatne do podstawowych problemów zdrowotnych osoby orzekanej.

Kontrola 6 ocen sporządzonych przez pedagoga wykazała, że jedna została sporządzona poprawnie, zgodnie z obowiązującymi standardami orzeczniczym. Pozostałe oceny zawierały błędy. W wyżej wymienionych ocenach pedagog sporządzając oceny nie zebrał wymaganego materiału dowodowego dotyczącego występujących dysfunkcji psychofizycznych utrudniających lub uniemożliwiających kształcenie. W kontrolowanych ocenach zastrzeżenia budzi punkt III, gdzie pedagog podaje jedynie problemy zdrowotne dziecka bez określenia

przebiegu dotychczasowego rozwoju oraz deficytów rozwojowych. Zastrzeżenia budzi także punkt XIII, w którym zgodnie z obowiązującymi przepisami wymagany jest szczegółowy opis koniecznej pomocy przewyższającej zakres pomocy nad zdrowym dzieckiem w danym wieku. Pedagog w ocenach wskazuje na czynności, w których dziecko wymaga pomocy, które nie są wystarczające do uznania dziecka za osobę niepełnosprawną. W ocenach pedagog używa zapisu „brak informacji”. Taka adnotacja nie daje podstaw do tego, aby uznać ocenę jako dokument stanowiący dowód w sprawie. Ponadto, uzasadnienia ocen nie potwierdzają w sposób wnikliwy proponowanego rozstrzygnięcia. Cechuje je szablonowa treść i powtarzalność. Pedagog w sposób niewystarczający argumentuje proponowane rozstrzygnięcie (brak indywidualnego podejścia). W ocenach pojawiają się niespójności. Ze sporządzonych ocen nie wynika, że dziecko wymaga pomocy przewyższającej zakresem pomoc nad zdrowym dzieckiem, a mimo to pedagog zaproponował niepełnosprawność. Treść ocen zatem jest sprzeczna z proponowanym rozstrzygnięciem. W ocenie pedagogicznej sporządzonej dla osoby powyżej 16 roku życia Pedagog dokonuje zapisu o konieczności udzielania pomocy orzekanej osobie proponując zaliczenie do lekkiego stopnia niepełnosprawności co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami orzecznymi. W jednej z kontrolowanych ocen zauważono niezgodność formalną, tzn. pedagog został wyznaczony jako członek składu orzekającego dziecka w wieku przedszkolnym, a więc dziecka nie objętego obowiązkiem szkolnym (edukacją szkolną). Zgodnie z obowiązującymi przepisami pedagog dokonuje oceny dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób realizujących obowiązek szkolny.

Reasumując pedagog w sposób niewystarczający dokonuje opisów ograniczeń w funkcjonowaniu dziecka z powodu naruszonej sprawności organizmu przy jednoczesnej kwalifikacji do zaliczenia do osób niepełnosprawnych. Kontrolowane oceny nie zostały sporządzone w sposób rzetelny, jasny, precyzyjny, udowodniony i kompletny, cechuje je pobieżność w dokonywanych opisach, a zawarte w nich informacje są znikome.

Analiza merytoryczna 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wykazała, że w 19 sprawach w punktach VIII, IX, X wpisano niewłaściwie: „nie dotyczy”, „j. w.”, „wymaga pomocy i opieki” itp. Ponadto w punktach IX i X wydanych orzeczeń brak było rozróżnienia dotyczącego rodzaju i zakresu niezbędnej opieki i pomocy niezależnie od ustalonego stopnia niepełnosprawności. W 3 sprawach nie przyznając punktu 5 wskazań nie wzięto pod uwagę możliwości progresji schorzeń uzasadniających konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne wg wskazań lekarza leczącego.

W 1 sprawie orzekanemu przyznano kartę parkingową, jednakże brak było wpisu, iż aktualny stan zdrowia powoduje takie naruszenie sprawności organizmu, że spełnia przesłanki do wydania karty parkingowej.

Ponadto, stwierdzono, że usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r., poz. 857).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu co do zasady zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. Wyjątek stanowi 1 sprawa, w której pedagog został wyznaczony do rozpatrzenia wniosku dziecka w wieku przedszkolnym, a więc dziecka nie objętego obowiązkiem szkolnym (edukacją szkolną).

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadomiła osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że niezuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadomił stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego. W przypadku niezakończoności sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezakończoności sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, orzeczenia były doręczane stronom postępowania nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zaleca się co następuje.

- 1) Oceny psychologiczne, zawodowe, funkcjonowania społecznego oraz pedagogiczne winny wskazywać na fakty udowodnione i istotne w sprawie. Należy je sporządzać w sposób pełny i wyczerpujący z wykorzystaniem dostępnych źródeł informacji, tak aby w pełni obrazowały funkcjonowanie osób orzekanych uzasadniające

ostateczną kwalifikację orzeczniczą. Należy zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny, potwierdzającą słuszność podjętej decyzji. Zaleca się wnikliwe zapoznanie się ze „Standardami postępowania dla psychologów członków zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności” autorstwa A.S. Potockiej (wydane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej 2019) i zastosowanie ich w procesie orzekania (broszury winny być w posiadaniu Powiatowego zespołu).

- 2) Należy zobowiązać pedagoga, aby w wyniku przeprowadzonego postępowania diagnostycznego, dysponując dokładnym i wieloaspektowym opisem przejawów trudności orzekanej osoby w samodzielnym funkcjonowaniu, dokonywał odpowiedniej kwalifikacji ograniczeń i przekładał je na odpowiedni zakres niepełnosprawności. Należy wskazać konieczność sporządzania ocen w sposób rzetelny i wnikliwy oraz wykorzystywania w pełni dostępnych źródeł informacji. Zwrócić należy również uwagę na prawidłowe wskazywanie w ocenach konkretnych czynności determinujących konieczność udzielania pomocy/opieki w sposób przewyższający normę wiekową. Sporządzane oceny pedagogiczne winny być trafne, merytorycznie spójne wewnętrznie, zgodne z obowiązującymi standardami orzeczniczymi i uwzględniać fakty uznane za istotne w sprawie. Szczególnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny, potwierdzające słuszność podjętej decyzji. Należy zobowiązać Pedagogą do dokonywania opisu przejawów trudności i ograniczeń w funkcjonowaniu dziecka z powodu naruszonej sprawności organizmu w sposób wyczerpujący, dokładny. Merytoryka i forma jaką prezentują kontrolowane oceny nie stanowią dowodu w sprawie i w żaden sposób nie uzasadniają słuszności podjętej decyzji.
- 3) Pedagogą wyznaczać do rozpatrzenia wniosku osób realizujących obowiązek szkolny.
- 4) Oceny sporządzane przez lekarza zaleca się wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego, opisu badania przedmiotowego, opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej (pkt VIII). W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. Szczególnie istotnym jest rozgraniczenie rodzaju i zakresu niezbędnej opieki (pkt IX) od rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy (pkt X) w zależności od ustalonego stopnia niepełnosprawności §29, §30, §31 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W każdym przypadku oceny stanu zdrowia zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w *sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne i proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Beata Winięcka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim